

NOVÉ INFORMAČNÍ NÁSTROJE PRO UVÁDĚNÍ VÝROBKŮ NA TRH

Marie Kohlová, Lenka Druláková

Včasné informace a dostupnost technických norem a předpisů hraje velmi důležitou roli při uvádění výrobků na trh ČR a EU. Z tohoto důvodu je užitečné seznámit se z různými webovými aplikacemi, které byly zpracovány v Institutu pro testování a certifikaci, a.s., Zlín (ITC Zlín), z nichž některé jsou propojené na webové stránky Úřadu pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví (ÚNMZ), a jiné fungují samostatně např. na www.nlfnorm.cz nebo na www.zakonymnormy.cz. Odkazy na technické normy ČSN jsou na těchto webech propojeny s internetovou službou ÚNMZ „ČSN online“ a umožňují uživatelům této služby přímo otevírat plná znění ČSN z příslušných rubrik.

Principy posuzování shody a uvádění výrobků na trh v regulované sféře

Na trh (popř. do provozu) mohou být uvedeny pouze bezpečné výrobky, tzn., že splňují základní požadavky z hlediska ochrany zdraví, životního prostředí a majetku. Část výrobků, které patří do regulované sféry, se nazývá „stanovené výrobky“ a jsou pokryty v ČR zákonem č. 90/2016 Sb. o posuzování shody stanovených výrobků při jejich dodávání na trh (dále zákon 90/2016 Sb.) a zákonem č. 22/1997 Sb. o technických požadavcích na výrobky, ve znění pozdějších předpisů, (dále zákon 22/1997 Sb.).

Výrobci nebo dovozci mohou uvést stanovený výrobek na trh (popř. do provozu) jen v případě, že splňuje technické požadavky a je u něj posouzena shoda s postupem (modulem) stanoveným podle příslušného nařízení vlády ČR vydaného k některému z těchto dvou výše citovaných zákonů nebo podle přímo použitelného předpisu EU. K výrobkům z harmonizované oblasti musí výrobce připojit označení CE, které potvrzuje shodu výrobku s požadavky platných právních a technických předpisů.

Pod zákon č. 90/2016 Sb. patří následující výrobní sektory (harmonizovaná oblast):

- osobní ochranné prostředky
- výtahy a bezpečnostní komponenty pro výtahy
- pevné instalace z hlediska elektromagnetické kompatibility
- elektrická zařízení určená pro používání v určitých mezích napětí

- rádiová zařízení
- rekreační plavidla a vodní skútry
- lodní výstroj
- tlaková zařízení
- jednoduché tlakové nádoby
- měřidla
- výbušniny pro civilní použití
- váhy s neautomatickou činností
- zařízení a ochranné systémy určené k použití v prostředí s nebezpečím výbuchu

V současné době se připravuje novela zákona č. 90/2016 Sb., která adaptuje nařízení EP a Rady (EU)2016/424 (lanové dráhy), (EU)2016/425 (osobní ochranné prostředky) a (EU)2016/426 (spotřebiče plyných paliv). Do 21. 4. 2018, kdy nabudou plné účinnosti tyto přímo použitelné předpisy EU, zůstávají lanové dráhy, osobní ochranné prostředky a spotřebiče plyných paliv pod zákonem č. 22/1997 Sb. (viz podtržené soubory níže).

Pod zákon č. 22/1997 Sb. patří v současné době následující výrobní sektory (harmonizovaná oblast):

- aerosolové rozprašovače
- chladicí zařízení
- emise hluku
- emise ve výfukových plynech zážehových motorů nesilničních mobilních strojů
- evropský železniční systém (vysokorychlostní i konvenční)
- hračky
- omezení používání některých nebezpečných látek v elektrických a elektronických zařízeních
- osobní ochranné prostředky
- přepravitelná tlaková zařízení
- rádiová a telekomunikační koncová zařízení (přechodné období do 13. 6. 2017)
- rekreační plavidla a vodní skútry (přechodné období)
- spotřebiče plyných paliv
- stavební výrobky označované CE
- strojní zařízení
- teplovodní kotle spalující kapalná nebo plyná paliva – účinnost (BED)
- zařízení pro dopravu osob (lanové dráhy)
- zdravotnické prostředky
- zdravotnické prostředky – aktivní implantabilní
- zdravotnické prostředky in vitro – diagnostické

V přípravě jsou nyní další návrhy nařízení EP a Rady pro:

- zdravotnické prostředky COM(2012)542 final
- in vitro diagnostické zdravotnické prostředky COM(2012)541 final.

Kromě harmonizované oblasti patří pod zákon č. 22/1997 Sb. dva sektory stanovených výrobků z neharmonizované oblasti:

- vybrané stavební výrobky
- vybrané výrobky k posuzování shody

Pyrotechnické výrobky byly ze zákona č. 22/1997 Sb. vyjmuty a nepatří nyní ani pod zákon 90/2016 Sb. Směrnice č. 2013/29/EU týkající se pyrotechnických výrobků byla transponována samostatným zákonem č. 206/2015 Sb. o pyrotechnických výrobcích a zacházení s nimi a o změně některých zákonů (zákon o pyrotechnice) a nařízením vlády č. 208/2015 Sb. o technických požadavcích na pyrotechnické výrobky a jejich uvádění na trh.

Aktuální informace o předpisech z harmonizované a neharmonizované oblasti lze nalézt na Informačním portálu ÚNMZ – Předpisy a normy [1].

Harmonizované normy

K výrobkům patřícím do harmonizované oblasti jsou v řadě C Úředního věstníku Evropské unie (OJEU) zveřejňovány seznamy harmonizovaných norem. Pokud k danému výrobku existuje harmonizovaná norma, je nejjednodušší cestou prokázání shody s daným předpisem její splnění. Pokud je výrobek ve shodě s harmonizovanými normami nebo jejich částmi, má se za to, že je ve shodě s těmi technickými požadavky uvedenými v předpise, ke kterému se tyto normy vztahují.

Evropské normy se stávají harmonizovanými až po oznámení v Úředním věstníku Evropské unie (OJEU). Evropské harmonizované normy jsou nezávazné, a nezávazné tedy musí zůstat i při jejich převzetí do národních norem. Splnění požadavků harmonizované normy podle její přílohy ZA (ZB, ZC) se však považuje za splnění příslušných ustanovení směrnice. Pozor! I když tyto přílohy nejsou normativní, ale pouze informativní, z hlediska plnění požadavků směrnice jsou závazné, zejména pokud jde o opatření výrobku označením CE. Jedna harmonizovaná norma může být zveřejněna v OJEU i k více harmonizačním předpisům.

Většina zveřejnění v OJEU uvádí u každé harmonizované normy tři údaje:

- první zveřejnění v OJEU (tj. datum, od kdy je norma platná jako harmonizovaná)
- odkaz na nahrazovanou normu (uvádí předchozí verzi normy, která byla již dříve zveřejněna v OJEU jako harmonizovaná)
- datum ukončení presumpce shody nahrazované normy (do tohoto data lze vedle sebe pro účely označování CE

používat obě verze harmonizovaných norem, toto období může být různě dlouhé).

Všechny evropské normy včetně harmonizovaných jsou přejímány do ČSN. Podle zákona č. 22/1997 Sb. (viz podrobně § 4a) se česká technická norma stává harmonizovanou českou technickou normou, přejímá-li plně požadavky stanovené harmonizovanou evropskou normou. Z toho vyplývá, že v okamžiku, kdy je nově zveřejněna v OJEU harmonizovaná norma, která byla již zavedena do ČSN, stává se zároveň českou harmonizovanou normou (ne okamžikem zveřejnění ve Věstníku ÚNMZ). Aktuální seznamy harmonizovaných norem pro jednotlivé sektory lze nalézt na Informačním portálu ÚNMZ – Předpisy a normy [1].

Určené normy

Pro specifikaci technických požadavků na výrobky, vyplývajících z nařízení vlády nebo jiného příslušného technického předpisu, mohou příslušná ministerstva a jiné ústřední správní úřady, jejichž působnosti se oblast týká, určit české technické normy, další technické normy nebo technické dokumenty mezinárodních, popřípadě zahraničních organizací, nebo jiné technické dokumenty, obsahující podrobnější technické požadavky (určené normy). ÚNMZ podle § 4a zákona č. 22/1997 Sb. oznamuje tyto určené normy ve Věstníku ÚNMZ, včetně jejich změn nebo zrušení. Současně uvádí technický předpis, k němuž se tyto normy vztahují. Aktuální seznamy určených norem lze nalézt na Informačním portálu ÚNMZ – Předpisy a normy [1].

Informační portál ÚNMZ - Předpisy a normy a databáze všech harmonizovaných norem

Z titulní strany webu ÚNMZ je přístupný **Informační portál - Předpisy a normy** (viz [2]), který se měsíčně aktualizuje.

ÚNMZ - STÁTNÍ ZKOUŠEBNICTVÍ - INFORMAČNÍ PORTÁL - PŘEDP... hledej na www.unmz.cz

INFORMAČNÍ PORTÁL - PŘEDPISY A NORMY

[archiv aktualizací](#)

Tento informační portál obsahuje měsíčně aktualizované přehledy o normách a předpisech v oblasti uvádění výrobků na jednotný evropský trh. Jedná se především o normy harmonizované popřípadě další normy, zveřejňované k harmonizačním evropským předpisům v Úředním věstníku EU a dále o normy zveřejňované ve Věstníku ÚNMZ k českým předpisům jako normy určené.

- [Databáze harmonizovaných norem](#) (- verze anglicky • manuál • měsíční aktualizace)
- [Obsahuje všechny harmonizované normy včetně norem pro ekologické a energetické štítky spotřebičů. V české i anglické verzi lze vyhledávat podle části názvu normy nebo podle čísla normy, při volbě „Podrobné vyhledávání“ podle dalších kritérií.](#)
- [Harmonizované normy a předpisy rozdělené podle sektorů a oblastí](#) (- verze anglicky)
- [Pro rychlou orientaci lze harmonizované normy otevřít ze sektorů uspořádaných podle abecedy.](#)
- [Harmonizované normy a předpisy pro ekologické a energetické štítky spotřebičů](#)
- [K daným předpisům lze otevřít aktualizované seznamy harmonizovaných ČSN.](#)
- [Úřadní seznamy určených norem k českým předpisům ve Věstníku ÚNMZ](#)
- [aktualizované seznamy určených ČSN nejen pro stanovené výrobky k zákonu č. 22/1997 Sb., ale i pro další předpisy ČR.](#)
- [Seznam harmonizačních předpisů, ke kterým dosud nebyly zveřejněny harmonizované normy](#)

■ Informační portál - Stavební výrobky

■ Information Portal - Construction Products

Jde o veřejně přístupnou rubriku, kde jsou uvedeny aktualizované přehledy o normách a předpisech

v oblasti uvádění výrobků na jednotný evropský trh. Tento portál spravuje pro webové stránky ÚNMZ již od r. 2010 ITC Zlín. Portál umožňuje komfortní, ucelené, přehledné, rychlé a podrobné vyhledávání. Součástí portálu je i databáze harmonizovaných norem. Její anglickou verzi, kterou lze navolit v pravém horním rohu v každém místě databáze, je možno používat i mimo ČR.

Uživatel vstupuje buď do **databáze všech harmonizovaných norem**, nebo do **databáze harmonizovaných norem rozdělených podle sektorů a oblastí**. Databáze všech harmonizovaných norem obsahuje údaje asi o 5 000 harmonizovaných evropských normách a lze zde jednoduše vyhledávat podle označení i části názvu normy nebo lze navolit možnost podrobného vyhledávání, a to podle sektoru, předpisu atd.

Při otevření každé evropské normy z databáze je možné zde najít sektor, ke kterému daná norma náleží, odkaz na OJEU, kde byla naposled zveřejněna, příslušné předpisy EU, ČR a SR, ke kterým je tato norma harmonizovaná, začátek a konec přechodného období, oznámené subjekty a odpovídající ČSN. Uživatelé, kteří mají od ÚNMZ sjednanou službu ČSN online, mohou otvírat citovanou ČSN přímo z této databáze. Při kliknutí na danou normu je uživatel vyzván k zadání e-mailové adresy a hesla, které obdržel od ÚNMZ při registraci. Při zadávání platných údajů je vhodné zaškrtnout „příště se již neptat“ a uživatel je rovnou přesměrován k danému pdf souboru. Všechny předpisy uvedené v této databázi se otevírají v plném znění.

Pokud uživatel vstoupí do databáze harmonizovaných norem rozdělených podle sektorů a oblastí, nalezne zde následující strukturu rozdělení sektorů a k nim přímo otevíratelné předpisy a dokumenty v plném znění:

- zákon č. 90/2016 Sb. – harmonizovaná oblast (NLF)
- zákon č. 22/1997 Sb. – harmonizovaná oblast
- pyrotechnické výrobky
- horizontální předpisy (NLF)
- obecná bezpečnost
- další vybrané sektory
- služby

Při otevření jednotlivých sektorů z této rubriky nalezne uživatel kompletní přehled odpovídajících harmonizovaných norem se všemi podrobnostmi a možnostmi otevírání plných znění příslušných dokumentů.

Shrnutí aktualizací databáze harmonizovaných norem v daném měsíci lze filtrovat podle sektorů. Nové normy jsou v databázi označeny N v zeleném kolečku.

V samostatném souboru mimo tuto databázi jsou uvedeny **Harmonizované normy pro ekodesign a energetické štítky spotřebičů**.

Pokud hledá uživatel normy určené, nalezne jejich aktualizované přehledy v souboru **Určené ČSN zveřejněné k českým předpisům ve Věstníku ÚNMZ**.

Souhrnná informace o všech provedených měsíčních změnách na celém Informačním portálu - Předpisy a normy je umístěna v **Archivu aktualizací**. Avíza o těchto aktualizacích jsou pravidelně měsíčně zasílána e-mailem najmenovaným expertům.

Informační portál ÚNMZ - Stavební výrobky

Poslední dvě podrubriky Informačního portálu - Předpisy a normy tvoří česká a anglická verze speciálního **Informačního portálu - Stavební výrobky** (viz [2], [3]) jehož podklady jsou pro stránky ÚNMZ také zpracovávány v ITC Zlín. Tento informační portál funguje již od r. 2007, neustále se vyvíjí a nyní tvoří ucelený informační zdroj.

Hlavním cílem tohoto portálu je usnadnit orientaci v předpisech týkajících se právních a technických dokumentů v oblasti uvádění stavebních výrobků na jednotný evropský trh. Je určen především výrobcům, zplnomocněným zástupcům, distributorům, dovozcům, ale i např. expertům z tzv. „čřetích stran“ zapojených do procesu posuzování shody (tj. autorizovaným osobám, oznámeným subjektům) nebo kontrolním orgánům působícím v sektoru stavebnictví.

Příručky správné praxe pro malé a střední podniky

Jedná se o volně přístupné publikace zpracované za podpory ÚNMZ v programu „Strategická vize pro evropské normy“, jejichž řešitelem je ITC Zlín. **Příručky pro malé a střední podniky** (viz [4]) jsou pravidelně jednou ročně aktualizovány, poslední aktualizace proběhla v září 2016. Tyto příručky jsou volně přístupné na webové stránce ÚNMZ z rubriky *Technická normalizace / Malé a střední podniky* nebo na webové stránce portálu *Zákony a normy* (viz dále) z rubriky *Užitečné odkazy / Příručky správné praxe pro malé a střední podniky* nebo na Informačním portálu – Stavební výrobky z rubriky *Vzdělávání*.

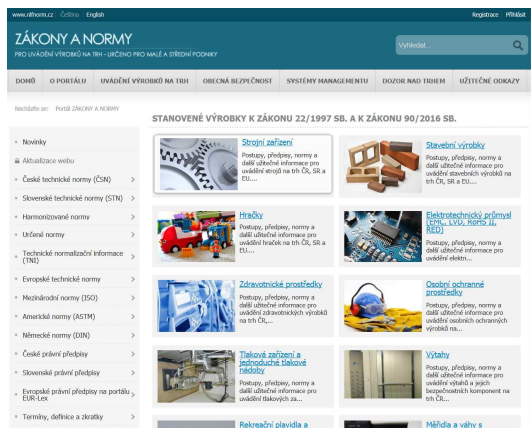
Pro stavební výrobky je k dispozici celkem 24 příruček. Dále byly vypracovány tyto užitečné příručky:

- Předpisy a normy pro obuv
- Předpisy a normy pro hračky
- Předpisy a normy pro výrobky pro děti

Příručky jsou především určeny pro malé a střední výrobce stavebních výrobků, obuvi, hraček nebo výrobků pro děti. Jsou zde uvedeny například termíny, vysvětlivky, postupy posuzování shody, předpisy týkající se nebezpečných látek a hygienických vlastností výrobku, přehledy norem pro daný typ výrobku, zkušební normy a související normy, dobrovolné značky kvality a další zdroje informací.

Portál „Zákony a normy“

Portál **Zákony a normy** je novým, jednoduchým a velmi užitečným nástrojem pro výrobce, dovozce a distributory, kteří mají odpovědnost za bezpečnost výrobků uváděných na trh Evropské unie včetně ČR. Portál obsahuje oborově tříděné informace z oblasti právních předpisů, technických norem a dalších technických dokumentů, které jsou důležité při plnění především bezpečnostních a hygienických požadavků na výrobky z mnoha průmyslových oblastí. Portál je pravidelně měsíčně aktualizován. Jedná se o jedinečný projekt, který vznikl ve spolupráci ITC Zlín a normalizačního sdružení SGP-STANDARD.

Portál Zákony a normy lze nalézt na [5], kde se nachází i databáze harmonizovaných norem propojená na výše zmíněné portály ÚNMZ. Veřejně přístupná část portálu Zákony a normy (bez nutnosti registrace) umožňuje nahlédnout do podrobného členění jeho struktury a navíc jsou zde pro ukázkou veřejnosti zpřístupněny i některé kapitoly (bez symbolu zámku).

Portál Zákony a normy usnadňuje rychlou orientaci v předpisech a normách souvisejících s uváděním výrobků na jednotný evropský trh. Srozumitelně a přehledně vysvětluje požadavky na tzv. stanovené

výrobky. Shrnuje povinnosti hospodářských subjektů (výrobců, dovozců, zplnomocněných zástupců a distributorů). Informuje o pravidlech pro označení CE a poskytuje informace o obecné bezpečnosti, ochraně spotřebitele a činnosti a úkolech dozorových orgánů. Uvádí obecné informace o technických normách českých (ČSN), slovenských (STN), evropských (EN), mezinárodních (ISO/IEC), jejich třídění a možnosti vyhledávání. Lze zde nalézt kategorizace amerických norem (ASTM) nebo propojení do databáze s možností vyhledávání německých norem (DIN). Pokud jsou v rubrikách citovány technické normy, jsou opatřeny hypertextovými odkazy s náhledy přímo propojenými na veřejně přístupné stránky organizace CEN, ISO, SÚTN, ASTM nebo DIN. Avšak otevírání plných textů těchto norem, jelikož jsou chráněny copyrightem, portál neumožňuje. Pouze uživatelé, kteří mají předplacenou od ÚNMZ službu ČSN online, mohou z tohoto portálu přímo otevírat plná znění ČSN.

Portál např. obsahuje měsíčně aktualizované přehledy vybraných norem pro systémy managementu, novinky v ČSN, novinky v STN, přehledy technických normalizačních informací (TNI) atd. Jsou zde měsíčně uváděny aktuality v legislativě ČR, SR a ES vztahující se k oblasti uvádění výrobků na trh a ochraně životního prostředí.

Portál Zákony a normy hned na své úvodní stránce uvádí přehledný souhrn všech sektorů stanovených výrobků k zákonu 22/1997 Sb. a k zákonu 90/2016 Sb.. Každý z těchto sektorů obsahuje po jeho otevření velké množství podrobností, které jsou shrnuty obvykle do následujících kapitol:

- novinky
- příručka pro uvádění na trh (pokud byla zpracována)
- posuzování shody
- právní předpisy ES
- právní předpisy ČR
- právní předpisy SR
- přehled harmonizovaných norem (pokud existují)
- přehled vybraných skupin norem CEN (CENELEC)
- přehled vybraných skupin norem ISO
- přehledy vybraných skupin ČSN (podle třídících znaků)
- přehled vybraných tříd STN (podle třídících znaků)
- další informace – notifikované předpisy TRIS

Kromě stanovených výrobků jsou zde podrobně zpracovány i další oblasti, jako je např. automobilový průmysl, obuvnický průmysl, obaly atd.

Plná verze portálu je přístupná pouze registrovaným uživatelům po odeslání objednávkového formuláře a zaplacení poplatku.

Závěr

Znalost předpisů a norem a možnost rychle se orientovat je pro výrobce velmi důležitá. Pomocí výše uvedených nových informačních nástrojů lze např. velmi rychle zjistit, zda pro daný výrobek existuje harmonizovaná nebo určená norma a které další předpisy, normy a postupy se na něj vztahují. Tím může výrobce získat časovou i finanční výhodu pro zlepšení konkurenceschopnosti svých výrobků.

Informační zdroje:

[1] Informační portál ÚNMZ – Předpisy a normy:

<http://www.unmz.cz/urad/informacni-portal-unmz>

[2] Informační portál ÚNMZ – Stavební výrobky:

<http://www.unmz.cz/urad/informacni-portal-stavebni-vyroby>

[3] Information Portal - Construction Products:

<http://www.unmz.cz/urad/information-portal-construction-products>

[4] Příručky správné praxe pro malé a střední podniky:

<http://www.sgpstandard.cz/editor/unmz/?u=unmz/uvod/prirucky/prirucky.htm>

[5] Portál „Zákony a normy“ a „Databáze harmonizovaných norem“:

www.zakonynormy.cz nebo na samostatné doméně www.nlnorm.cz

Autoři:

Ing Marie Kohlová pracuje jako vedoucí technické normalizace a sekretariátu **SGP-STANDARD** v **ITC Zlín**, zabezpečuje tvorbu informačních portálů ÚNMZ a ITC a databáze harmonizovaných norem.

Kontakt: mkohlova@itczlin.cz

Ing. Lenka Druláková pracuje v oddělení technické normalizace a sekretariátu **SGP- STANDARD** v **ITC Zlín**, zpracovává podklady pro Informační portál ÚNMZ – Předpisy a normy a portál Zákony a normy, specializuje se na oblast nebezpečných látek a legislativu REACH.

Kontakt: ldrulakova@itczlin.cz